

Сатырычны радыёспектакль

Сатырабавіваецца, якая доўга панавала ў нашым мастацтве, адбывалася на сцэнічным лёсе выдатных сатырычных камедый В. Маякоўскага. Цяпер гэта грозная зброя смеху, якой так доўга грэбавалі, высушвалі на перадавых пазіцыях.

Беларускае радыё ажыццявіла пастаноўку «Кіла», і ўжо сам па сабе гэты факт заслугоўвае гарадзкі ўхвалення.

Маякоўскі пісаў аб «Кіла»: «Гэса — гэта зброя нашай барадзі. Яе трэба часта пастрыць і прачысціць вільгімі калектыўамі...»

Сіла ўдзеліны камедыі на глядзца можа быць павялічана ў дзесяць разоў (а то і зніжана) ацэбрамі, афарыялізмамі, рабочымі сцэнамі, музыкантамі і г. д.

Работа актёрскага калектыва над радыёспектаклем «Кіло» падвернула гэтыя словы. Зброя сатыры ў радыёспектаклі прадстае перад намі навостронай і зніжальнай.

Рэжысёр спектакля У. Гухта і ўвесь калектыў выканаў у асноўным правільна зразумелі і выявілі ідэйны сэнс п'есы. А яе сэнс, кورتка кажучы, заключаецца ў тым, што мейсціны, «абытаўліце вульгары» — гэта страшэнны чалавечы паразіт.

Жыццём у сваёй агіднай сутнасці і востра камедыяй форме з'явіліся перад намі Прысыпкіні — Пер Скрыпкіні, «былы рабочы, былы партнёр, цалер жаніх» (артыст Ю. Галкін), «самародка з дома-ўласніца» Олег Баян (артыст Г. Глебаў), Разаля Паўлаўна Рэнэсанс (артыстка В. Пола) і ўсё зборніца орудных абытаўліцаў-паразітаў.

І Скрыпкіні-Галкін, і Баян-Глебаў, і мадам Рэнэсанс-Пола выдучы свае ролі ў плане вострага гротэска, што вынічае з самота матэрыялу п'есы.

Вобразы «Кіла» настолькі насычаныя знешня камічным, што, калі іграць толькі гэтыя знешняе, — вельмі лёгка адыйці ад самой ідэйнай сутнасці п'есы. Аднак, слухачы Скрыпкіні-Галкіна, Баяна-Глебава і іншых, смялеся не проста са смешных разоў і абставін, а з агіднай сутнасці мейсціны. Гэта самае галоўнае, што ўдалося дасягнуць пастаноўшчыку і выканаўцам.

Ірка ўражанне ад спектакля ўзмацняецца добрым музычным афармленнем (маманітар Г. Вагнер). Немалую ролю адыграў і ўдалы пераклад п'есы Маякоўскага на беларускую мову, зроблены К. Кірэнкам.

Аднак поспех радыёспектакля ўсім не азначае, што калектыву ўдалося да канца выявіць багаты змест п'есы Маякоўскага. Не ўсё правільна зразумелі імянаўцы.

Мы ўжо казалі, што артыст Галкін у асноўным правільна раскрывае вобраз Прысыпкіні. Імя Прысыпкіні агідна і смешна, але ўсё-ж нейкі бясскрыўдны. Галоўнае, што падкрэслівае актёр у вобразе, — гэта імкненне Скрыпкіна забяспечыць свой добрыбыт. Гэта правільна, але яшчэ не ўсё. Прысыпкіні не толькі

агідны, ён шкодны. Неадарма-ж яго з'яўленне ў грамадстве будучага выклікае эпідэмію п'яніства, «кранасвай закаханасці», бюракратызма, нават сабак ён заражае пахалізмам. Прысыпкіні небяспечны, бо ён жыве і цыпер побач з намі. Якраз гэта і хацеў падкрэсліць Маякоўскі бліскучым фіналам сваёй п'есы. Выпусчаны з клеткі Прысыпкіні, рэнтам звярнуўшыся да глядзельнай публікі, крычыць: «Грамадзяне! Браткі! Свае! Родныя! Адкуль? Колькі вас?! Калі-ж вас усіх размарозіць? Чаго-ж я адзіны ў клетцы? Родныя, браткі, калі ласка, да мяне!».

Дарчы, у фінале радыёспектакля гэты словы чамусьці авернуты да людзей будучага грамадства, што зусім непажадана і парушае задуму Маякоўскага.

Шкоднасць, небяспечнасць Прысыпкіна слаба падкрэсліваецца ў выкананні Галкіна.

Вельмі істотны, на наш погляд, недахоп ёсць і ў добрым выкананні Галебавым вобраза Баяна. Баян таксама «абытаўліце вульгары», але ўжо зусім іншай якасці. Гэта своеасаблівы «ідэолаг» машынаства, пастаўшчык абытаўліцкай «культуры», афарміцель «чырвоных высяляў» і інш. Усё гэта ён робіць не ад чыстай душы, а «за п'ятнаццаць рублёў і бутэльку гарэлка». Баян свядома спускае прысыпкіні, бо толькі ў машынастве ёсць, толькі чыплячыцца за перажыты мінулы і душны людзей, ён можа існаваць як нейкі «культурны дзеяч». Калі Прысыпкіні дурыць, дык Баян хітры, каварны. Ён жа на сутнасці насміхаецца і над Прысыпкіні, і над іншымі гаспадарамі за высяляльнікам. Напярэй, на наш погляд, даецца Глебаўным прамова Баяна, якая найбольш ярка раскрывае вобраз «самародка з домаўласніцаў». У Глебава гэтая прамова на высяляльні вельмі нагадвае простую п'яную бабятню, і гэтым змяняецца выкрыццё-бадай ці не самага небяспечнага тыпа з галерэі машына, якіх вывёў Маякоўскі.

Людзі будучага — прафесар, дырэктар зоасаду — напісаны Маякоўскім з добрым гумарам, які робіць перапіскам жывымі, сімпатычнымі глядзцаў і слухачу. Аднак тое, што выканаў гэтыя ролі (прафесар — П. Пекур, дырэктар зоасаду — В. Браўцоў) больш за ўсё падкрэслівае імяна камедыянасць, робіць вобразы і менш гумарыстычнымі і менш сімпатычнымі. Імя гавораць свае прамоўніцкімі галасамі, недарэчна зьяўляюцца, успрымаюць з'яўленне Прысыпкіна амаль панічна. Усё гэта не адзначае сутнасці вобразаў.

Пастаноўшчык радыёспектакля зрабіў невялікіх думач, якія ў большасці сабе апраўдвае. Так, сцэна туняны нажары замяненая перакладам адпаведных падзей са сцэнарыя Маякоўскага «Забудзься пра кіліна». Разам з тым пастаноўшчык зрабіў і рад дататкаў, узяўшы матэрыял з партрэннага і твораў працяжнікаў і сцэнарыя. На жаль, гэтыя дататкі ў большасці сваёй няўдалыя.

Усё гэтыя заўвагі ніколі не закрасіваюць агульнай удачы радыёспектакля. Н. КІСПЛК.

Генадзій КЛЯУКО

Вясельны каравай

Узыходзіў яны
месяц над зямлёй...
Трактарыст дзьячынны
гаварыў сабай:
— Падару табе я
светлую зару,
Гэты-ж месяц сёння
ў полі заару.
Каб не зваў за вёску
ночы нябе ён,
Каб спакойным, светлым
быў дзьячын сон.
Каб сцяжынікі зніклі
ў цемні начной,
Што выдучь да хаты
і душы твай.
Па загонах трактар
ходзіць — не суняць...
На плугах адбіты
месяца гарыць.
Чорныя, як хмары,
сцелюцца пласты
і ў раллю хаваюць
месяц залаты.

Раніцай дзьячынны
ганяўся ў акно —
Месяца на ясным
небе не відаю.
Дзе араў хлапчына
поле за ракой,
Там пшаніца хутка
вырасце сцяной.
На сцябінах моцных,
быццам на руках,
Жоўны зерня ўзіме
ў буйных каласах.
Прымуць з рук тых людзі
шчодры ўраджай,
Выпякуць к высялю
белы каравай.
Віншаваць зборніца
людзі маладых,
Каравай пшанічны
панясучь да іх.
І на стол паложачь
яны месяц той,
Што хлапчына ў полі
заару вясной.

У адным сельсавеце

Расце культура

Вёска Судзілаўка — невялікая, мае 120 двароў. Каля 120 выхадцаў з вёскі атрымалі вышэйшую і сярэдняю спецыяльную адукацыю. У калгасніц — удзельніца А. Ліпніцкая дачка — настаўніца, сын — заканчвае ў гэтым годзе інстытут. У калгасніка З. Вайніловіча даў дачкі і сын працуюць настаўнікамі, дачка Волга — студэнтка Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі, сын Аляксей — інжынер. Сын калгасніцы К. Судзілаўскай вучыцца ў Віцебскім ветэрынарным інстытуце. Трое дзяцей калгасніцы А. Падабед таксама маюць вышэйшую асвету.

Літаратурны вечар

У калгасе імя Калініна адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны творчасці М. Горькага. Настаўніца тав. Дзівакова зрабіла даклад аб жыцці і творчай дзейнасці выдатнага савецкага пісьмніка. Калгаснікі тт. Судзілаўскі, Галкоўскі, Зыбіковіч, Жамнышкі прычалі ўрыўкі з рамана «Мішэ» і «Песню аб Сокале» і «Песню пра Буравісніка».

Бібліятэкі калгаснікаў

У хатах калгаснікаў сельскагаспадарчай імя Калініна З. Вайніловіча, Н. Галкоўскага,

П. Судзілаўскага ў кніжных шафах стаяць творы Пушкіна, Лермантава, Купалы, Коласа і іншых пісьмнікаў. Побач — сельскагаспадарчая літаратура.

Больш 20 калгаснікаў маюць асабістыя бібліятэкі, у якіх налічваецца па 100—200 кніг.

Канферэнцыі чытачоў

У Судзілаўскай сельскай бібліятэцы налічваецца больш двух тысяч кніг палітычнай, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры. Сёлета тут праведзены канферэнцыі чытачоў па творах І. Шамкіна («У добры час», М. Лынькова «Векнапомныя дні», А. Стаховіча «Шырокія гарызонты». Арганізацыя калектывна чыткі новых твораў, надрукаваных у часопісах «Полымя» і «Новы свет».

Новае ў вёсцы

Вёска Сідараўка — цэнтр калгаса імя Кірава. У вёсцы будуюцца новыя радыёвузел, які будзе абслугоўваць тры сельсавесці.

М. ЗАСТОЛЬСКІ.

Клімавіцкі раён,
Магілёўская вобласць.

На родных палях.

Карціна мастака Г. Бржазоўскага.

У ролі старонняга назіральніка

Насценная газета тэатра оперы і балета

Цікавыя падзеі адбыліся ў тэатры оперы і балета ў гэтым годзе. Творчы калектыў адсвяткаваў свой 20-гадовы юбілей. Упершыню на беларускай сцэне пастаўлены балет Чайкоўскага «Спячая красуня». Пасля выпуску оперы Мейтуса «Маладая гвардыя» салісты і хор пачалі рэпрадуцыяваць «Барыса Годунова» Мусаргскага. Малады рэжысёр А. Маралёў і дырэктар І. Абрамчы хутка збіраюцца здаць спектакль «Фра-д'явал».

«Дзв'ючыну з Палесея» і «Маладую гвардыю» праслухалі калгаснікі Мінскага раёна. Малады выконвала новыя ролі, якія калгаснікі рыхтавалі на працягу ўсяго сезона.

Усё гэта складае багацце тэм для пачынай і патрабавальнай размовы ў калектыве.

Перад намі ўсяго толькі два нумары газеты «За савецкую оперу», якія выпушчаны ў студзені і 1-га мая 1954 года. Гэта — надзвычай малая колькасць. І яшчэ менш задавальняе змест гэтых нумароў.

У студзенскім нумары змешчаны перадавы артыкул над назвай «Справаздача і выбары профсаюзнага органаў». У ім апрацавана агульная нудная размова ўяма ніводнага канкрэтнага прыкладу з жыцця тэатра. Прачытаўшы такі допіс, нават цяжка сабе ўявіць, аб якой профсаюзнай арганізацыі гаворыцца ў гэтым артыкуле. Калектыву тэатра Я. Лубінога «Творчыя задачы калектыва ў 1954 годзе». Каб рэдакцыя была больш патрабавальнай да змяшчальнага матэрыялаў, яна-б ніколі не пагадзілася са сідэражам аўтара, што значна дасягненнем калектыва з'яўляюцца балетныя спектаклі: «Жыцьцё», пастаўлены зрыгнальнай наватарскай думкай, і «Аповесць аб казанні», надарэдаваны, невывараны па стылю твор. Змяшчэнні артыкулаў, рэдакцыя не пацікавалася ў тым, што декларатывна засталася заява Я. Лубінога аб аднаўленні оперы Я. Шчэгоўскага «Міхась Падгорны» і ўся размова аб палепшанні творчых сувязей з беларускімі кампазітарамі і лібрэтыстамі.

У снежні група калгаснікаў праслухала «Дзв'ючыну з Палесея», але замест таго, каб даць самім калгаснікам слова аб спектаклі, быў чамусьці змешчаны допіс сакратара партарганізацыі тэатра І. Негруля на гэтую тэму. З карэспандэнцыяй, якая напісана аўтарам без пачуцця самакрытыкі, ствараецца ўражанне, што калгасныя глядзцы не зрабілі выканаўшым

ніводнай карыснай зваўкі. Такім чынам, нават добрае пачынанне з-за безуважлівасці рэдакцыі не атрымала належнага здзяйснення.

У тэатры не ўдзельнічае старэйшае і маладое пакаленне салістаў.

Не вямнога лепшы і першамайскі нумар, які выпушчаны ўжо новай рэдакцыяй (рэдактар А. Маралёў).

У артыкуле галоўнага дырэктара Я. Лубінога (артыкул займае трыццаць частку ўсёй газеты) шмат агульных разважанняў і толькі некалькі радкоў аб арганізацыйных момантах работы над операй «Барыса Годунова». А каму, як не музыканту і арганізацыйнаму тэатру, трэба было паставіць прычыновыя пытанні аб павышэнні мастацкай культуры аркестра і валадальнага майстэрства салістаў, аб ансамблевасці оперных і балетных спектакляў і іншых важных творчых задачах.

Праўда, гэтай тэме прысвечаны гуманістычныя «першамайскія пазаданні», але, на жаль, напісаны яны без канкрэтнага адраса і нікога не закранаюць. У якім-жа «стылі», без адраса, каб нікога не пакрыўдзіць, зроблены мастаком і шаржам.

У вількім калектыве опернага тэатра ёсць шмат матчымацей зрабіць цікавую і зместу і арганізацыйнаму тэатру, трэба было паставіць прычыновыя пытанні аб павышэнні мастацкай культуры аркестра і валадальнага майстэрства салістаў, аб ансамблевасці оперных і балетных спектакляў і іншых важных творчых задачах.

Праўда, гэтай тэме прысвечаны гуманістычныя «першамайскія пазаданні», але, на жаль, напісаны яны без канкрэтнага адраса і нікога не закранаюць. У якім-жа «стылі», без адраса, каб нікога не пакрыўдзіць, зроблены мастаком і шаржам.

У вількім калектыве опернага тэатра ёсць шмат матчымацей зрабіць цікавую і зместу і арганізацыйнаму тэатру, трэба было паставіць прычыновыя пытанні аб павышэнні мастацкай культуры аркестра і валадальнага майстэрства салістаў, аб ансамблевасці оперных і балетных спектакляў і іншых важных творчых задачах.

Нельга насценнай газеце заставацца староннім назіральнікам і ў самай важнай справе, — у стварэнні новых беларускіх оперна-балетных спектакляў, у палепшанні мастацкай якасці тых нешматлікіх нацыянальных музычна-сцэнічных твораў, якіх з'яўляюцца на сцэне тэатра.

Неабходна паклапаціцца, каб газета выходзіла рэгулярна і каб было своечасовае, канкрэтнае разважанне на кожны востры, прычыновы матэрыял.

В. СЯМЕНАЎ.

Сатырычныя лісткі ў цэхах завода

Ва ўсіх цэхах заводу «Гомсельмаш» рэгулярна выпускаюцца сатырычныя лісткі. Добра працуе рэдакцыя насценнай газеты ліцейнага цэха, дзе рэдактарам інжынер Б. Растаніа. Газета змагаецца з партрэнна-шалінізмам працоўнай дысцыпліны, зброяй сатыры выкрывае ўсіх, хто перашкаджае калектыву цэха ў яго працы.

Ум цэху выходзіць сатырычная газета «Бокс».

Завод «Гомсельмаш» жыве актыўным творчым жыццём. Кожны месяц ідуць прадпрыемства выпускаюць дзесяткі сельскагаспадарчых машын звыш пламя. Сатырычныя лісткі дапамагаюць калектыву заводу ў яго працы.

План альманаха на поўгоддзе

Сход рускай секцыі Саюза савецкіх пісьмнікаў БССР абмеркаваў план альманаха «Савецкая Отчына» на другое поўгоддзе. Як паведаміў галоўны рэдактар альманаха М. Калачанскі, у партфелі рэдакцыі ёсць некалькі буйных празаічных твораў, сярод якіх раман Я. Кабака аб жыцці працоўных былой Заходняй Беларусі,

новыя раздзелы аповесці М. Садкоўскага «Георгій Скарына», аповесць В. Сакароўскага «Паводка», аповесць для дзяцей К. Штога «Тыдзень у лесе» і іншыя. З пазіцыяй у альманаху па-ранейшаму справа ідзе горш. Рэдакцыя не мае ні адной буйнай пазітыўнай рэчы на рускай мове. Мала заплававана перакладаў лепшых твораў беларускіх паэтаў.

3 запісныя кніжкі

градскай педагагічнай інстытуту імя Герцена і з таго-ж года працуе настаўніцай у школе, у якой сама вучылася.

— Чаму вы выбралі прафесію настаўніка? — пытаецца ў Ніны Уладзіміраўны.

— Прыклад бацькоў... Яшчэ ў 6 класе, наглядваючы, як яны працуюць ў асабіста, якую любоўю карыстаюцца яны ў вучняў, я вырашыла быць настаўніцай...

— Ну і як працуеце, якія поспехі? — Спачатку не вельмі ўдалася. Асабліва ў маладых класах... Дапамагла маці. І словам натхняючы, і працавала са мною над тым, як лепш панаваць кожным ўрокам...

Ніна Уладзіміраўна — класны віраўнік. Вось яна раскавае нам пра паспяховаць, пра ўсе тыя мернапрыемствы, якія ажыццяўляе для лепшай вучобы свайго класа. Гэта і матэматычны гурток, якім яна кіруе, і праца з адэптамі як у класе, так і праз бацькоў, гэта і дадатковая новая літаратура, якую ёй даюцца чытаць, каб рабіць урокі цікавейшымі.

Алена падыйшла да маці і палезла да яе на калені. Ніна Уладзіміраўна сказала: — Сумее... Вось чакае бацькі. Ён у нас таксама будучы педагог. Быў камсамоўскім работнікам, а цяпер студэнт 3-га курса гістарычнага факультэта педінстытута.

Саміх гаспадароў кватэры спытаў я і на другі дзень рапцова. І Тацяна Іванаўна і Уладзімір Канстанцінавіч былі звычайна вольнымі ад урокаў да гадзінны дзень.

Шчыра прызнаюцца, я не пачаў расціваць падрабязна пра ўсё, як кажуць, рабаслоўную маю новых знаёмых — заслужаных настаўнікаў рэспублікі. Атрымаў усю ініцыятыву ад Тацяны Іванаўны, якія я ўчора яшчэ выпісаў сабе:

«Я да гэтага часу памятаю, люблю і паважаю Вас, Тацяна Іванаўна. У Вас я навучыўся любіць Радзіму, свой народ, сваю мову, сваю культуру. Вы навучылі

мяне жыць і працаваць... І ўсялякі раз, калі і адзудваюся над тым, дзе пачаць гэтыя пачуцця і імкненні, я заўсёды ўспамінаю Вас, Тацяна Іванаўна, мая любімая настаўніца».

А такіх іспытаў многа. Вельмі многа. Бо многа, тысячы выхаванцаў маюць Азёрнікы за сваю больш чым 40-гадовую педагагічную працу.

Тацяна Іванаўна не магла не раскаваць пра дзікі шлях пелатоў з Полацку ў першыя дні вайны. Двойчы разбілаў ападоны, у якія яны сабіліся. Двойчы гублялі яны свае ролі, пакуль не васталіся з пустымі рукамі. Прыпыніліся ў Курганскай вобласці. Працавалі...

— Вядома, калі ёсць праца, дык і вострой добры, — падказваў жоўцы Уладзімір Канстанцінавіч.

Наогул-то ён не перапынаў гаворку навуш з Тацянай Іванаўнай, а вельмі часта сідэраваў — «Тацяна правільна кажа». Гэта — «Тацяна» і «Валодзя» ў вуснах пасідэраваўшых людзей гукава так ласкава, так замілаваўна, што хачелася-б напамінь пра гэта і некаторым маладым людзям, многія з якіх яшчэ далёкі ад такой шчырасці і ўзручнай павагі.

— Угаварваюць, а я ніяк не магу пакінуць працы, — зноў чуюць голас сімвалічнай Тацяны Іванаўны. Твар яе чысты, светлы. Вочы зоркія, вясёлыя.

І мне не верыцца, што яна калі-небудзь пакіне любімую працу!

— Чым-жа дасягаеце добрых паказчыкаў у сваёй працы? — пытаецца на Уладзіміра Канстанцінавіча.

Той усміхаецца.

— Вядома, добрых паказчыкаў у працы дасягаюць добра працаю, — спрабую сам адказаць на сваё пытанне.

— Была і так, што вучні спачатку цябе не вельмі любілі. Нават дрэннымі лічылі, калі нады пралізілі да іх патрабавальнасці. Толькі пасля ўдзячэння, — з розумам вымаўляе Тацяна Іванаўна.

— У апошнія часы вельмі многа «добрых» сярод нашых братаў, настаўнікаў, разналіка. А зніжэнне патрабавальнасці

у выхавальнай працы па-мойму — дзяржаўнае злачынства, — падкрэслівае Уладзімір Канстанцінавіч.

Такія вострыя адказы выклікала звычайнае запытанне. А прыслухацца да іх трэба, яны-ж ідуць з вуснаў старых педагогаў, многія былі вучні якіх цыпер на вучаццоў тысячы дзяцей.

Тацяна Іванаўна запыталася з уучыцкай.

А Уладзімір Канстанцінавіч пад націскам маіх рэспэктаў раскавае пра сваё жыццё. Напоўнена яно кожны дзень добрым працоўным, грамадскім зместам. Ён дэдукаць горавета, народны засядаць, член гаркома профсаюза, няштатны латар гаркома партыі. У гэтым педагогу адчуваець камуніста ў ўсёх сіправах. Ці то ён чытае лекцыю на тэму «Варацьба навуцы за працяг жыцця чалавека», ці вяртае дагучыя справы, ці вяртае ўрок хіміі і тлумачыць дзецям самае звычайнае — з чаго складаецца вада, — на ўсім ён адольваець — вучыцкай, дзейна, патрабавальна да сабе. Така не можа быць непатрабавальным да другіх!

— Раней мне здавалася, — кажа Уладзімір Канстанцінавіч, — што вучні ўсё працуюць над сабой добра, стараюцца... А цяпер другая думка ўзнікае, бо паспяховаць усё яшчэ нізкая. Вядома, наша вана ў гэтым. Бацькоў вана, што ўвагу да выхавальнай працы, да школы зніжае... Не трэба забываць, што школа ёсць школа, бо яна дэ маладому чалавеку паірунае ў жыццё...

У гэтых словах старога педагога яшчэ прыдбаўвае патрабаванне, дэ якому варта прыслухацца.

Спраўды, слухаў-бы многа і доўга гэтых людзей, якія жыццё ведаюць, сваім вельмі вопытам багатыя. І ў іх словах, іх вострых, пачуццях і думках ты адчуваеш заўсёды карыснае не толькі для сабе. Сустрэчы з Шымаўскай і Азёрнікымі выклікаюць у мяне адну, можа быць, самую агульнаўчучую думку:

— Чалавек, які сам робіць добрае, хоча, прагне, каб так і другія рабілі.

Павел КАВАЛЕЎ

Сустрэчы

1. СТАРШЫНЯ КАЛГАСА

Кожны з нас, пісьмнікаў, пасля чарговай паездкі ў вобласць ці раён набывае новых знаёмых, людзей блізкіх да стваральных, канкрэтных спраў і асабліва прыкметных сумленнай і карыснай працы.

... У звычайнай калгаснай хатэ са сабралася чалавек дзесяць дзясят літаратурнай сустрэчы з калгаснікамі ў іхнім клубе, дзе мы чыталі свае творы, адказвалі на запытанні, слухалі словы пажаданняў. Гэта была жывая і сямейная сустрэча.

У гэтых не раз мы чыталі пра Соф'ю Нікіфараву Шыманскую, старшыню калгаса «Новы шлях» Дрысенскага раёна. Яна, была бяднячка, малапсіменная ў недаўдзім мінулым жанчына, цяпер дэпутат В

Анатомік Янкi Купалы на украiнскай мове

Надаўна Дзяржаўнае выдавецтва мастацкай літаратуры Украiнскай ССР выпусціла анатомік выбранага твораў Янкi Купалы пад рэдакцыяй П. Тычыны. Гэта выданне с'явілася вынікам настольнай творчай працы вялікага калектыва перакладчыкаў, сярод якіх вядомыя украiнскія паэты П. Тычына, М. Рыльскі, М. Бажан, В. Сасюра, А. Малышка, Т. Масэнка, С. Крыжаніўскі, О. Юшчанка і іншыя.

Анатомік — найбольш поўнае выданне твораў Я. Купалы на украiнскай мове. Невялічка, але даволі змястоўнае прама П. Тычыны, якая напісана ў форме жыцця апаўдана, анімацыя чытача з жыццём, літаратурнай і грамадска-палітычнай дзейнасцю паэта.

Творы Янкi Купалы, уключаныя ў анатомік, размешчаны на храналагічным прыпынку і падзяляюцца на тры раздзелы: вершы, паэмы і драматычныя творы. На жаль, у анатомік не ўключаны многія значныя па сваёй ідэя-мастацкай вартасці творы паэта — вершы «Мужык», «Песня жывы», «Пакуль сонца ўзойдзе...», «Я мужык—беларус», «Юніі мне, панічок», «Развейся, туман», «Не ўдзяхай», «Зімова ноч», «Будзь смелым», а таксама рад пудоўных вершаў савецкага часу.

Пры ўключанні анатоміка не была ўлічана цэлыя часткі твораў паэта. У выніку арганічна звязаныя часткі вершаў «На захаднебеларускіх матывы» парушыліся. Пераважная большасць вершаў гэтага цыкла, тэматычна звязаных між сабою, была прапушчана.

Найбольш поўна прадстаўлены ў анатоміку паэмы Я. Купалы. Іны выразна выяўляюць светапогляд паэта, яго ўменне ў дэкладнай паэтычнай форме перадаць

мары і імкненні свабодалюбага беларускага народа.

Прыяма адзначыць, што ў пераважнай большасці перакладчыкі добра справіліся са сваёй задачай. Па-майстэрску зроблены пераклады твораў «Табе, працадзі», «Як прывіта каліна», «Дзевяць асінавых волляў» (перакладчык П. Тычына), «А хто там ідзе?», «Я ад вас далёка», «Мароз» (перакладчык М. Рыльскі), «Песня будаўніцтва», «Дзень Канстытуцыі» (перакладчык М. Бажан), «Старыя аконы», «А мы сабе сеём і сеём» (перакладчык В. Сасюра), «Адвечная песня», «Паўлінка», «Над ракою Арсвай» (перакладчык Т. Масэнка), «Нікому», «Курган» (перакладчык М. Цярэшчанка), «Памяці Т. Шэўчыка», «За ўсё» (перакладчык С. Крыжаніўскі).

Перакладчыкі здолелі перадаць на украiнскай мове не толькі сэнс купаліўскіх твораў, але і іх рытміку, жывы інтанацыя.

У перакладах П. Тычыны выразна адчуваецца лірычная цэльна і задушэўнасць, уладсціва кушаласкай паэзіі.

Добра выкананы Т. Масэнкам, М. Цярэшчанкам, І. Муратавым пераклады кушаласкай паэмы. Перакладчыкі змаглі захавць складаную рытміку і паэтычны слоўнік Я. Купалы, дасягнуўшы таго, каб таловае ў творах — рух думкі паэта, развіццё мастацкіх вобразаў. Пераклады драматычных твораў, падарэныя ў анатоміку, вызначаюцца дэкладнасцю, добра перадаюць своеасабылівасць стылю і мовы паэта.

Выданне анатоміка выбранага твораў Янкi Купалы на украiнскай мове—значнае аддасці ў украiнскай пераходнай дружбы украiнскага і беларускага народаў, ролі ўмацавання іх культурных сувязей.

І. ЖЫДОВІЧ.

Янка Купала. «Выбраны творы». Державне видавництво художньої літературы, Київ, 1953 г. Переклад з білоруськоі за редакцыю Павла Тычыны.

Шапка Багдана Хмельніцкага

У фондах Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны доўгі час знаходзіўся галаўны ўбор глыбокай даўнасьці. Гэта — шапка, якая мае выгляд шырокага каўпака. Верх з атласнага шуюку густа пакрыты ўзорамі вітых галінак а кветкамі, вышыты «спрэжэннем» золатам (сярэбранай ніткай). Падкладка — шаўковая тафта, шытая на ваче. Шапка абыта зялёнымі з залатой ніткай махрамі, якія вельмі напамінаюць мох. Наверсе, відаць, быў гузік, які ўвешчваў галаўны ўбор. На прышытай да шапкі паперы, якая сатлела ад часу, калісьці чорнымі, пяпер вышывімі, карчэньчымі архаічнымі чарыламі напісана:

«Шапка Гетмана Багдана Зіновія Хмельніцкага скончанаваць в. 1657 году.

Хранілася ў яго провучатой племянніцы Ольгі Ал. Петровскай жывей в. Об. н. н.

У 1947 годзе музей атрымаў ад Савецкай вайскавай адміністрацыі ў Германіі некаторыя матэрыялы, вывезеныя гітлераўцамі з былога гістарычнага музея ў Мінску. Ускрытыя з беларускімі галаўнымі ўборамі знаходзіліся і гэтая шапка. Сярод атрыманых рэчаў былі экспанаты не толькі беларускія, але і украiнскія музеі. Прыналежнасць шапкі была няясная і таму яна засталася ў фондах музея.

Калі украiна пачала рыхтавацца да 300-годдзя ўз'яднання Украiны з Расіяй, шапка пад інвентарным № 2471 ГІМ прыгнугла асабістую ўвагу работнікаў музея. Пачалі вывучаць прышытку да яе анатацыю.

У левым верхнім кутку напісана: «Отд. II № 36». У правым — «Ист. № 732». Гэтыя шыфры ўказваюць, што шапка, уаў-

лячы асабістую каштоўнасць, ужо знаходзілася на музейным уліку. Але дзе — невядома.

Каштоўна знаходка была накіравана ў Маскву ў Гістарычны музей на экспертызу. Там у аддзеле тканін высветлілі, што шапка раней мела не лімонны, як цяпер, а пунцовы колер. Гэта відаць па нітцы пад махрамі. Атлас і тафта, з якіх яна пашыта, адносяцца да вельмі распаўсюджаных у XVII стагоддзі тканін. Гэта дало магчымасць аддасці экспанат да XVII стагоддзя. У заключэнне экспертызы гаварылася:

«Шапка ў свой час была вельмі багатая, дарагая, таму што і атлас, з якога яна зроблена, і тафта, якой яна падбіта, і «залатая» вышыўка, якой яна ўпрыгожана, з'яўляліся вельмі каштоўным матэрыялам у XVII стагоддзі. Узор, які пакрывае ўсю шапку, з'яўляецца вельмі тыповым для XVII стагоддзя як у рускім, так і ва украiнскім мастацтве, асабліва ў народнай вышыўцы. Шапка не выклікае сумнення ў вышэй прыналежнасці якойсьці асобе з вышэйшых класаў, багатаму чалавеку сярэдняга XVII стагоддзя, які, відаць, многа навістаў (сцяла ад галавы).

Загадчыца аддзела тканін Дзяржаўнага гістарычнага музея Л. І. Якіўна.

Такая гісторыя шапкі Багдана Хмельніцкага. Цяпер работнікі музея спрабуюць атрымаць хоць якія-небудзь звесткі аб «спраўчатай» племянніцы Ольгі Ал. Петровскай. Але зрабіць гэта нягледзячы на даслоўнае Багдана Хмельніцкага не вылася.

В. ПАНАМАРОУ.

Кніга пра барацьбу народа

«Далёкімі ўжо здаюцца тыя часы... Але, як закрытыя вочы, дык бачны іслечаны шляхі і дарогі, якімі некалі ішла наша моладзь, закаваная ў кайданы, пад каўчом набітай Пілеускага ў сінх мушкетэрах, у шапках з арламі. Над галавою мігелі толькі штыкі і штыкі!» — ліша Міліш Пестрак у прадмове да свайго двухтомнага рамана «Сустраенне на барыкадах», які нядаўна выйшаў асобным выданнем у Дзяржаўнае выдавецтва БССР.

У рамана многа аўтабіяграфічнага. З уласнай біяграфіі пісьменнік выбраў і творча перасказаў факты, якія маюць істотнае значэнне для паказу жыцця, дзесяці народнага мас, для выяўлення ідэй бесмяротнасці народа, увабелення ў творы. Аўтабіяграфічныя рысы выразна адчуваюцца ў вобразе Андрэя Касцёвіча — галоўнага героя рамана. Паказ яго жыццёвага шляху складае сюжэтную аснову твора.

«Сустраенне на барыкадах» — гэта знічана паліто, у якім, кажучы словамі аўтара, адлюстравана цэлая «паласа гісторыі нашай краіны», дзе той часткі беларускага народа, што была на доўгі час гвалтоўна адравана ад сваёй Радзімы.

Раман вызначаецца шырокім ахопам жыццёвых з'яў. У ім малюцца падзеі, якія адбываюцца ў вёсцы Запалляны і ў рабочым Беластоку, у маейку графа Ельскага і ў лясным партызанскім лагеры, у маейку Глушчэ і ў Вілні, на атаных шляхах і ў турмах. Жыцкая дарога рэвалюцыйна-падпольшчыка вядзе Андрэя Касцёвіча ў розныя куткі краіны, да розных людзей. Адно з іх — яго аднамуці

і таварышы на барацьбе, другія — заклятыя ворагі. Наказваючы сувязі і сутыкненні Андрэя Касцёвіча з гэтымі людзьмі, з прадстаўнікамі розных сацыяльных груп, пісьменнік намагаецца павыць усіх чалавек насельніцтва Заходняй Беларусі.

П. Пестрак добра ведае тагачаснае жыццё ў Заходняй Беларусі, і гэта дало яму магчымасць усеабакова адлюстраванне становішча народнага мас пад прыгнётам шаўкай Польшчы, раскрасці імперыялістычную сутнасць створанага акупантамі прыжыма сацыяльнага і нацыянальнага прыгнечання. Аўтар паказваў, як зрыва Пілеуска, захаваны беларускія землі, дражніча знічала багачы краіны, рабавала набыткі народнай працы і ў сыхах адзельных формах прыняжала нацыянальную, чалавечую годнасць беларусаў.

Асноўную ўвагу ў рамана пісьменнік засяродзіў на адлюстраванні рэвалюцыйнай барацьбы народа пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі Заходняй Беларусі.

Неусумненнай заслугой П. Пестрака з'яўляецца тое, што ён упершыню ў беларускай літаратуры з дастаўковай мастацкай пераканальнасцю і абгрунтаванасцю паказаў цяжкі шлях выпрабаванняў, пакут і перамог, які прайшлі працоўныя Заходняй Беларусі, змагаючыся за ўз'яднанне ў адзін Рэвалюцыйны дзяржаўе, — паказаў гісторыю жыцця і барацьбы народа за дваццаць год беларускай акупацыі.

Твор дае выразнае ўяўленне аб Беларускай партызанскай руху ў Заходняй Беларусі ў 1922-26 гадах; аб характары дзейнасці камуністаў-падпольшчыкаў у такіх легальна-апарных ад сваёй савецкай Радзімы,

Я. КАЗЕКА

ТВОРЧАСЦЬ МАЛАДЫХ

Спявае Нона Нікеева

Зналася на сцене Чыё-Чыё-Сан, і адрозу зрабілася нека святлей. Вось яна—грабная, кволая, маленькая жанчына. Глядач радуецца яе п'яццю, такому непатрабавальнаму, маленькаму і шчыраму.

Сумны лёс Чыё-Чыё-Сан з хвалючай непасрэднасцю расказаны артысткай Нонай Нікеевай. Пудоўна гучыць яе голас, напоўнены вялікім пакуццём, калі яна залучае свой лёс з любым чалавекам. Нейкая асабістая п'ячота, мяккі тэмбр, усхваляванасць і палкасць — усё гэтыя адценні голаса спявачка падпарадкавала імкненню паказаць першае пакуццё Чыё-Чыё-Сан. З кожным новым з'яўленнем на сцене сталася Чыё-Чыё-Сан Нікеевай. Нама больш наўнага падлетка. Гэта ўжо дарослая жанчына, адзінокая і пакінутая, якая чакае звароту люблага і баіцца паверыць у тое, што ён ужо больш не належыць ёй. І зноў паводніны Нікеевай на сцене, пакуты і гібель Чыё-Чыё-Сан не могуць пакінуць нас абязважымі. Па-ранейшаму лёгкая лёнда яе голас, але няма ў ім ужо ціхага шчасця, а гучаць ноты вялікага чалавечага гора, распачы. Наўхіляючы ўспрымаюцца гібель жанчыны, якая не пажадала пераасці тавбу і пакуты...

Чыё-Чыё-Сан — першая буйная партыя Н. Нікеевай на сцене Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета.

Другая яе работа — роля Любы Шэўцовай у оперы Мейтуса «Малая гвардыя». Люба Шэўцова асабіста ўдалася Н. Нікеевай. Пудоўна праводзіць артыстка сцэну з гітлераўскімі палкоўнікамі. Захаляе яе смедаць, аднак увесь час не перастае адчуваць яе насцэрожанасць, сабранасць, гагоўнасць да ўсялякіх нечаканасцей. Люба—Нікеева спявае гітлераўскую вясёлую песеньку, а ў голасе яе гучыць

Нона Нікеева ў ролі Любы Шэўцовай

палымная нянавісць.

Спяваючы, яна дазваджае ад палкоўніка пра важныя звесткі. Глядачы на гэтую гульні з агнём, вершы, што Люба — Нікеева пойдзе на любое заданне, якім-бы рызыкаўным яно не было, і не задумваючыся аддасць жыццё ў імя перамогі над ворагам. У гэтай сцэне артыстка ярка малюе вобраз сваёй героіні, раскрывае яе мужны і бясстрахны характар. Люба Нікеевай—чалавек з сагартванай воляй, здольны выканаць самы адказны даручэнні штаба маладога гвардыёўца.

Пудоўна перадае Н. Нікеева багатае ўнутранае жыццё сваёй героіні ў трэцім дзеі, у доме Кашовых напярэдадні галаўны Кастрычніка. Тут Любы не трэба больш таіцца, не трэба баіцца і аглядацца — яна сярод сяброў. Люба—Нікеева становіцца партытарам увагі моладзі, асавадатарам у песнях і танцах. Лёгка і прыгожа гучыць яе голас. Адчуваецца глыбокая ўсхваляванасць дзівічыны.

Вялікім болям маладога накутлівага сэрца напоўнена мелодыя яе песні.

Вельмі прадзіва паказвае Н. Нікеева паводніны Любы ў турме, сярод сваіх сяброў. Яна ўмацоўвае ў сэрцы камандзіраў надзею на вызваленне, ахалашчае мужнасцю большавіка Валько, які горда ідзе на смерць.

Нона Нікеева шчыра паказала сваю героіню ў розных сітуацыях і абставінах. Спэцыфічны паводніны Любы — Нікеевай з'яўдзіўся прадзіва і перамагнальна гучыць прыгожы голас спявачкі.

Е. РАКАВА.

Вузкая прафесійнае вырашэнне задачы ўстае мецца адлюстраванню жыццёвых інструіў савецкага чалавека. Якім плане працу мастак.

Пейзаж — «Вечар. Каралішчавічы», напісаны ў вёсках Мінска летам 1953 года, нясе ў сабе паэтычны вобраз пейзажа, лагоднага вечара, перадае характэрна сасноўнага бору ў летні час. Тут ёсць апаўдана і кампазіцыйна зладжанасць. Лёгкае вачырае неба, густы сасновы бор і вузкая дарога кампануюць у адзінае цэлае. Ірыкая, светлая верхняя частка пейзажа і цёмны сілуэт лесу паказаны так, як гэта бывае ў прыродзе. Цяжкі масіў разбівае вузкая дарога, якая мякка акраслена сярод роснай травы і знікае ў густары.

Гэтая работа належыць да катэгорыі так званых «чыстага» пейзажа, накіонт якога неаднойчы вяліся спрэчкі аб законнасці яго існавання ў наш час. Савецкі мастак ўзабодзіў гэты «нейтральны» пейзаж новым зместам і вярнулі яму права на існаванне.

Карціна «У пачатку вастрычніка» паўтэву вясень, яе характэрна ўспрынятае вачыма жываніца. Асеннія далі паўдэ, пакрытыя саваяітай руно, пералескі і аголеныя дрэвы з рэшткай парызлагага

Паззія прыроды

Сярод найбольш здольнай моладзі — Юры Семяніка, студэнт другога курса кансерваторыі. Першыя песні, напісаныя ім, звярнулі на сабе агульную ўвагу сваёй шчырасцю і непасрэднасцю, аснай мелодыкай і народным каларытам. У сваіх песнях Ю. Семяніка імкнецца перадаць светлыя пакутці, раскрасці радаснае і шчаслівае жыццё савецкага чалавека («Засцяўляю», характэрна роднай прыроды («Ой, шуміць ляс вясёлы», «Явар і каліна»). Любоўна лірыка маладога сэрца адлюстравана ў песнях «Лёгка ісці па той дарожцы» і «Ходзіць дзевічына па вадку». Адгукнуўся кампазітар і на справы калгаснага вёскі («Як сказаці», «Дзівочая ліўня»). Тым-ж самым і блізкія да іх сюжэты пераважаюць у раманах маладога кампазітара. Сярод іх лепшыя: «Успаміні»

Параўноўваючы першыя пейзажы з апошнімі, не цяжка заўважыць той шлях, якога трывалася Г. Азгур, выпрабаванне сваё адольнасці ў любімым жанры жываніцы. Гэты шлях пачынаўся з натуральных эцюдаў. Эцюд для яе з'яўляецца тым правільна ўзятым зборам, з якога пачынаецца мілагучная і напэўна сімфонія, прасякнутая паэтычнасцю.

Новыя пейзажы свецчаць аб тым, што Галіна Азгур паспяхова вызваліцца ад эцюдаўнасці ў сваіх работах, зладжана кампануе, бярэ колер непасрэдна, прадзіва, з поўным падабенствам да прыроды, аддае вялікую ўвагу малюнку, выразнасці формы прамета. Усё гэта паказвае яе ўдумліва і сумленна мастаком, ад якога глядач чакае яркіх новаўвядзенняў, пры якіх кожная частка палатна нясе сваю долю сэнсавай нагрукі і не стварае падабенства фрагмента ці эцюда.

П. ГЕРАСИМОВІЧ.

Галіна Азгур

Таленавіты кампазітар

Песня «Ой, шуміць ляс вясёлы» ў свой час выклікала гарачыя спрэчкі сярод нашых музыкаўнаўцаў і лютыя нападкі на маладога кампазітара за яго глыбокі лірызм, за парушэнне штампаваных канонаў масавай песні. Згодна гэтых канонаў народу ніколі трэба было даваць толькі маршавыя рытмы і штучна прышчэпаць бадырэсць. Аднак-жа ад сэрца скасанае музычнае слова лёгка знайшло дарогу да народнага сэрца. Песня «Ой, шуміць ляс вясёлы» заваявала агульнае прызнанне. Гэты твор жыве ў рэпертуары як самадзейны, так і прафесійных хораў.

Пасля дэмабілізацыі в Савецкай Арміі Ю. Семяніка прыйшоў у Беларускае дзяржаўны хор канцэртмайстра. За апошнім год праці з хорам кампазітар глыбока азнаёміўся з харавой паліфоніяй рускіх класікаў і народнымі песнямі.

Цяпер Семяніка, студэнт кампазітарскага факультэта, вывучае тэорыю музыкі і кампазіцыю ў А. Багатырова. Праз некалькі год ён будзе кампазітарам-прафесіяналам.

Хочацца пажадаць маладому таленавітаму кампазітару яшчэ бліжэй стаць да жыцця крыві народнай творчасці, дамагчыся спалучэння хвалючага зместу з дасканалай рэалістычнай музычнай формай.

Р. ШЫРМА,
народны артыст БССР.

Юры Семяніка

верачу ў тое, што будучы жыць у адзінай сям'і савецкіх народаў. «Не панаваць вам тут, панаска насенне», — з такой думкай рабочы Сава Супрун едзе выканаць заданне падпольнай партыйнай арганізацыі. «Не, брат, адкрылася праўда народу ў Расіі — яе не заб'еш, не, не заб'еш», — гаворыць селянін-бядняк Дзямін Горагляд.

Цяж бессмертнасці народа глыбока ўвабодлена ў многіх вобразах прадстаўнікоў працоўных мас.

Пісьменніку ўдаліся вобразы Андрэя Касцёвіча, Дзяміна Горагляда, Захара Зубца, Рыгора Палоткі, Анупра Чарына, Сцяпана Касцёвіча, Нады Харашовіч. У іх выяўлены лепшыя рысы нацыянальнага характэру беларускага народа, яго мужнасць, нянавісць да прыгнечальнікаў, незлачасная вера ў перамогу справядлівасці.

Гэтыя героі раскрываюцца, галоўным чынам, у дзеянні, у вострых сутыкненнях з адмоўнымі персанажамі рамана. Для іх абмадзюкі аўтар знайшоў жыццёвы індывідуальны партрэтны і псіхалагічны рысы, трапныя дэталі, яркія фарбы. Таму іх бачым і хвалюемца за іх лёс.

Больш шматгранна распрацаваны аўтарам вобраз Андрэя Касцёвіча.

З Андреем мы знаёмімся на першай старонцы кнігі і расцеаем на апошняй. Вядзі ўсе важнейшыя падзеі і з'яві, паказаныя ў творы, выяўляюцца праз яго ўспрыняццё.

Касцёвіч сем год правёў на Паваложжы, куды разам з бацькамі выехаў у беканства ў пачатку імперыялістычнай вайны. Яго свядомасць фармавалася пад уплывам вялікіх падзей, што адбываліся за гэтыя гады ў краіне, — Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай вайны. Калі-ж у 1921 годзе на Паваложжы пачаўся годзе ён амушаны быў пакінуць вучобу на ўніверсітэце і вярнуць у родную вёску Запаллянку, у Заходнюю Беларусь, дзе ўжо гаспадарылі польскія акупанты.

Для Андрэя гэта быў чужы свет, яго

свядомасць не магла змірыцца з тым, што ў суседнім маейку жыве граф Ельскі, што ў трафікам лесе паліцэйскія могуць беспакарана навешчыць людзей.

Перакаляла малюцца ў рамана нараджэнне ў Андрэя пачуцця гневу і пратэсту супраць безнааскага гвалту. Натуральнымі і зразумелымі з'яўляюцца яго першыя крокі на шляху рэвалюцыйнай дзейнасці, калі ён, наступіўшы праўдыва на лясалішчы, звязваецца з камуністамі Сявай Супруном, Вадавам Санкоўскім, Іванам Паддубным, сам становіцца камуністам, адным з арганізатараў забастоўкі на лясалішчы. Свой лёс Андрэй назаводзіць звязвае з народам, з партыяй.

Пісьменнік малюе складаны жыццёвы шлях, выяўляе высакародныя рысы гэтага мужнага змагара за пачасе народа.

Андрэй Касцёвіч паказваецца праз самыя рознастайныя дачыненні да іншых герояў. Мы бачым яго класіфікацыя адносна да сваіх бацькоў, глыбокае спачуванне гору ўдыва Таціны Ціханчук, шчыраму дружбу з польскім рабочым Вадавам Санкоўскім і Захарам Зубцом, каханне да Нады Харашовіч, нянавісць да кулака Мікіты Лазуна і іншых ворагаў народа. Сяры катананні ў дэфензіў і турме выяўляюць мужнасць, цвёрдасць характэру Андрэя. Пудоўныя чалавечыя рысы — любоў да людзей, злітнасць з іх інтарэсамі, вернасць партыйнаму абавязку — раскрываюцца на старонках дзённіка, які веў Андрэй у турме.

Многа увагі аддае пісьменнік паказу арганізатарскай дзейнасці Андрэя па стварэнню камуністычнага падполля, малое яго рэвалюцыйнае працу сярод сялян і моладзі, барацьбу з правакатарамі і зраднікамі.

Некравым, запамінальным с'яўляецца і вобраз Дзяміна Горагляда — працавітага, незалежнага, справядлівага чалавека, у сэрцы якога жыве палкая нянавісць да акупантаў.

Гэтую вызначальную рысу характэру героя аўтар выразна падкрэсліў у сцэне

Піліп Пестрак. «Сустраенне на барыкадах». Раман. Кніга першая, стар. 454. Кніга другая, стар. 548. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Мінск, 1954 г.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Вялікі славянскі кампазітар

1 мая споўнілася 50 год з дня смерці вялікага чэшскага кампазітара Антаніна Дворжака — аднаго з заснавальнікаў чэшскай музычнай класікі, аўтара выдатных мастацкіх твораў, актыўнага ўдзельніка нацыянальна-вызваленчага руху чэшскага народа. А. Дворжак развіваў і паглыбляў сувязь чэшскай і рускай музычных культур, бачачы ў гэтым заручку далейшых поспехаў нацыянальнага чэшскага музычнага мастацтва.

У 60-х гадах кампазітар збліжаецца з перадавымі коламі чэшскай інтэлігенцыі, якая змагалася за адраджэнне нацыянальнай культуры. Гэтая сувязь зрабіла плённы ўплыў на яго раннія творы — струнны квартэт, струнны квінтэт і танцы, якія вызначаліся нацыянальна-самабытнымі рысамі.

У гэтыя-ж гады ён мае магчымасць глыбока азнаёміцца з операмі: «Іван Сусаніна» і «Руслан і Людзіла» М. Глінкі, якія з поспехам ішлі на сцэне Пражскага тэатра.

У 70-х гадах А. Дворжак піша кантату «Гімн». Гэты твор, у якім усаўляюцца героі, што загінулі ў бітве супраць аўстрыйскіх прыгнатыяў, прысьвечаны аўтару агульнанародную славу і з захвапленнем былі прыняты перадавой чэшскай грамадскасцю, акая бачыла ў ім правую любові да радзімы, да яе гераічных змагаўроў.

Адначасова з кантатамі кампазітар піша свае першыя оперы «Кароль і вугальчыкі» і «Міры селяніны», у якіх развіваюцца традыцыйныя «Праддзёнавыя» і «Светлыя» оперы «Праддзёнавыя» В. Сметаны. У наступных сваіх аркестровых і камерна-інструментальных творах ён зацвярджае гэты прагрэсіўны тэндэнцыі. Асабліва папулярнымі становяцца славянскія рытмы і славянскія танцы для фарштэіна, пасля ў аўтарскай перапрацоўцы — для сімфанічнага аркестра.

У іх асабліва ярка праявіўся велізарны талент А. Дворжака, які здолеў на падставе народнай славянскай танцавальнай творчасці стварыць неўміручыя творы.

З кожным годам расла папулярнасць вялікага чэшскага кампазітара. Яго канцэрты (Дворжак выступаў як дырыжор) праходзілі з назірым поспехам не толькі на радзіме, але і далёка за яе межамі. Асабліва цёпла і сардэчна А. Дворжак быў прыняты ў Расію. На другі дзень пасля аднаго са сваіх канцэртаў у Маскве ў 1890 годзе ён пісаў сваю другу Г. Эйму: «Учарашні мой канцэрт у дваранскім сабране прайшоў для мяне бліскава. Грамадскасць і аркестр прынялі мяне вельмі сардэчна».

Напярэдадні сваіх вялікіх канцэртных паездак у 90-х гадах А. Дворжак быў ужо аўтарам некалькіх сімфоній, «Гуецкай уверцюры», уверцюры «Мая радзіма»,

праграмных цыклічных твораў «3 чэшскага леу» і «Легенды». Усе гэтыя творы глыбока звязаны з гісторыяй чэшскага народа, з яго барацьбой за незалежнасць.

У іх асабліва цесна пераплецены карціны прыроды, адлюстраваны вобразы народных казак і легенд.

Аднак, працуючы ў самых рознастайных жанрах, кампазітар не пераставаў імкнуцца да напісання новых твораў для нацыянальнага тэатра. Аб гэтым сведчаць оперы «Домітрый», «Якабінец», «Русалка», якія ішлі на сцэне Пражскага тэатра з заслужаным поспехам, асабліва «Русалка», музыка якой вельмі прыгожая і багатая.

Вяршыняй творчасці А. Дворжака з'яўляецца яго Пятая сімфонія «3 новага свету», напісаная кампазітарам у Нью-Йорку. Верны свайму патрыятычнаму абавязку, ён піша творы глыбока нацыянальны па зместу, прасякнутыя духам чэшскай нацыянальнасці, вобразамі роднага краю. Разам з тым у сімфоніі адлюстраваны сімвалы А. Дворжака да прыгнечаных неграў і індзейцаў, якія царпелі жорсткую эксплуатацыю ў «свабоднай» Амерыцы.

У апошнія гады свайго жыцця А. Дворжак, акружаны агульнанароднай любоўю, працаваў дырэктарам і прафесарам Пражскай кансерваторыі.

Кампазітар усёбачова вывучаў рускую музыку і захапляўся творамі Чайкоўскага, Глінкі, Бардаўна, Рымскага-Корсакава і іншых. Яго дружба з Чайкоўскім з'яўляецца адным з самых яркіх прыкладаў руска-чэшскіх музычных сувязей.

Народы Чэхаславацкай народна-дэмакратычнай рэспублікі ўшаноўваюць памяць свайго геніяльнага сына, што быў у першых радах змагаўроў за незалежнасць Чэхіі і стварыў цудоўную музыку, акая натхняе народы на працоўныя подзвігі.

У савецкую эпоху, калі класічная спадчына стала агульнанародным здабыткам, творы чэшскага кампазітара ўвайшлі ў музычную скарбніцу нашай Радзімы.

У Беларусі творы А. Дворжака былі вядомыя яшчэ перад Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыяй. Аднак толькі ў гады савецкай улады іма кампазітара зрабілася шырока папулярным у народзе. З назірым поспехам выконваюцца яго славянскія танцы, струнныя сернады, гумарыстычныя камерныя творы і іншыя. Пятая сімфонія заняла выдатнае месца ў канцэртах сімфанічнай музыкі і карыстаецца велізарнай любоўю ў слухачоў.

Пажадана, каб Беларускі дзяржаўны тэатр оперы і балета паставіў у наступным сезоне адзін з твораў А. Дворжака, у прыватнасці оперу «Русалка», акая беспспрэчна ўпрыгожыць репертуар тэатра і з'явіцца адным са шматлікіх праўдлівых брацкіх дружбы двух славянскіх народаў — чэшскага і беларускага.

Б. СМОЛЬСКИ.

Сувязь з чытачом

Каля 200 чытачоў наведваюць бібліятэку Хвоненскай хата-чытальні Тураўскага раёна. Гэта — спецыялісты сельскай гаспадаркі, брыгадзіры, работнікі жылблагодушчых ферм, калгаснікі. У фармуляры кожнага з іх запісана па некалькі кніг.

Гароднік калгаса А. Скрыгалюскі прычытаў кнігі: «Прадукты пчаларства ў вымышле», «Як весці барацьбу са шкіднікамі саду і гароду» і інш. Калгасніца Ольга Чарнушэвіч прычытала «Анну Карэніну» Л. Талстога, «Чэсьць эмоладу» А. Первенцова, «Як гартавалася сталь» Н. Остроўскага і іншыя.

Нядаўна пад кіраўніцтвам загадчыцы хата-чытальні А. Саскевіч тут праведзена канферэнцыя чытачоў па кнізе Б. Палевога «Апошні час сапраўдных чалавек».

У хата-чытальні часта наладжваюцца лекцыі і даклады. Аграном калгаса С. Марцінчук зрабіла даклады на тэмы: «Вырошчванне гародніннай культуры ў торфяна-раённых гаршчочках і спажываных кубіках», «Догляд пасеваў азімых культур» і інш.

Н. ТАРАСЕНКА.

Кніга пра барацьбу народа

(Заначніны)

Ранні раман песні, гумар свайго народа і «тую народную мудрасць, акая так збліжае, родзіць народы». Прайце намала часу ад першага яго з'яўлення з Андрэем, многа гора і жыццёвых цяжкаў пачаўся Вацлаў Санкоўскі, але яны не падкосяць гэтага «спрададзістала, адкрыта чалавечнага, спрытага і наступнага» амагара за інтарэсы народа. Толькі мацнейшай стане яго любоў да людзей і нявысіць да паню і іх служак — непасэдаўцаў, і яшчэ больш абострыцца яго класавая свядомасць. У вобразе Вацлава Санкоўскага пісьменнік выявіў характэрную рысу працоўнага народа — яго інтэрнацыяналізм.

Жыццёвы паўстаўючы ў творы польскі камуніст Станіслаў Барвіна, камсамолец Саша Грынявіч, удава Таціна Ціханчук і іншыя, нават эпізодычныя героі.

У гэтым пісьменніку дапамагло ўмець выкарыстаць трапныя мастацкія дэталі і характэрныя партрэтныя рысы, даючыя яким глыбей і яскравей абмаляваныя паводзіны і характары героюў.

Пры распрацоўцы вобразаў сваіх герояў П. Пестрак надае вялікае значэнне партрэтнай характарыстыцы. Яму амаль заўсёды ўдаецца знайсці адметныя вонкавыя рысы для кожнага героя. Вос партрэт бедняк, знясіленай працай і нястачамі ўдавы Таціны Ціханчук:

«Жанчыне год п'яццадзят. Андрэй не мог адарваць вачэй ад не твару з сінімі падлімамі пад вачыма. Невыразная колера вочы ахалявалі ў навакольных маршчынах. Толькі в глыбіні іх, як в цёмнай студні вода, даходзіў жывы блыск, пакучліва-насяражаны».

Але не ўсе вобразы так удаліся аўтару.

Вобраз старога камуніста, аднаго з кіраўнікоў партыйнага падполля Івана Паддубнага, які адсыравае значную ролю ў творы, атрымаўся даволі прытым, бо раскрываецца ён не столькі ў дзеянні, колькі праз аўтарскія апані і характарыстыкі. Аб ім пісьменнік больш расказвае, але мала яго паказвае, рэдка ставіць у такія сутыкненні з іншымі героямі, які-б дазі магчымасць выявіць тыповыя рысы яго характара, схільнасці і звычкі.

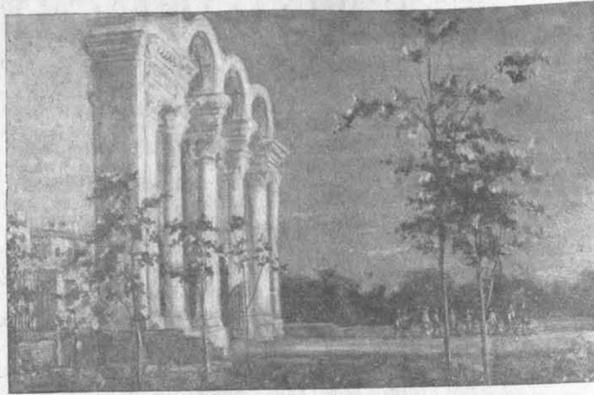
Да таго-ж і мова Паддубнага недастаткова індывідуалізавана, у ёй сустракаецца нямала агульных, невыразных слоў.

Замена мастацкага паказу герояў аўтарскім расказам аб ім у поўнай меры пашкодзіла і некаторым іншым вобразам твора, у прыватнасці вобразу Алпана Хмеля.

Многае радзе нас у рэмане «Сустрэнемся на барыкадах»: і яскравыя вобразы людзей в народа, і багачце лексічных сродкаў, і выкарыстаных пісьменнікам, і паэтычныя карціны беларускай прыроды.

Звяртае на сабе ўвагу ўдалае выкарыстанне такога мастацкага прыёму, як пераходны аўтарскі сфарот да героя. У тэатральную апазданні, не парушаючы пільнасці ў разгортванні падзей, урываецца раптам усхваляваны сфарот або заклік аўтара. Прыгадаем, да прыкладу, пакінутую мясціну з першай кнігі. Дзямян Горагляд, знявечаны палітпрацэсам, ляжаў непрытомны на мэраляў зямлі, а Сцяпан Касцёвіч у гэты час шукаў яго. Нарашце да Дзямяна вярнулася прытомнасць, і ён стаў ціха клікаць Сцяпана. І вось у гэты момант пісьменнік звяртаецца да свайго героя:

«... І як-жа гэта ты, Дзямян, не вытрымаў удараў, што сыпаліся на тваю спіну?

Галоўны ўваход на стадыён «Дынамо» ў Мінску. Малюнак мастака Л. Лейтмана.

На спартыўныя тэмы

Старыя звычкі на новым стадыёне

Мінскі стадыён «Дынамо» становіцца адным з лепшых у Савецкім Саюзе. Сёння ён змяшчае да 25 тысяч чалавек, а ўлетку на яго трыбунах змогуць размясціцца амаль 40 тысяч глядачоў.

Як-жа дзіржыцца стадыёна падрыхтавалася да прыёму такога нябачанага раней у Мінску наплыву глядачоў?

Ніяк.

І гэта лепш за ўсё пацвердзіў дзень адкрыцця спартыўнага стадыёна ў Мінску, які адбыўся 1-га мая.

Яшчэ задоўга да гэтага дня па гароду красавалі афішы: 1-га мая — сустрача футбольных каманд ЦДСА і мінскага «Спартак». Дзесяткі тысяч мінчан з неадрыплівацю чакалі гэтай сустрэчы. Яно і не дзіва. Вельмі-ж хацелася пабачыць спартыўны перахаласны каманд Савецкага Саюза! Да таго-ж мінскі «Спартак» меў ужо за сваімі плячамі дзве перамогі над лепшымі камандамі.

Прадчуваючы, што спартакішчы не заохочуць успегі перамогу на сваім полі, многія бальшычкі былі радысяна, святонча настроены.

Але дзіржыцца стадыёна хутка сапсавала гэты добры настрой. У першы дзень продажа білетаў ля кас стадыёна сабраліся вельмірныя натоўпы людзей. І лёгка было зразумець іх абурэнне, калі з дзесяці кас адкрылася толькі адна, да і та была больш занята продажам білетаў «трывілельным» пакупнікам за «сюрнага жуду».

Ніякага нагляду за парадкам для кас дзіржыцца стадыёна не забяспечыла. Гэта скарысталі спекуланты, які прарываліся да касы, куплялі білеты без усялякай чаргі і ў дзень спартыўнага прадавалі іх з адпаведнай вырочкай (дарэчы скажыце, на вачуху ў міліцыі).

Многія аматары спорту, асабліва з рабочых раёнаў сталіцы, не змаглі трапіць на

спартыўнае яшчэ і таму, што ў касу стадыёна паступіла толькі рэшта білетаў, непрададзеных у тэатральных касах Дома Урада і Акруговага Дома афішэраў.

Але мей білет, гэта яшчэ не азначала, што можна спакойна прайсці на трыбуны і сесці на сваё месца. Усіх, хто ішоў на стадыён, чакала яшчэ адно выпрабаванне: праход праз вароты. Ні дзіржыцца стадыёна, ні ўпраўленне міліцыі не скарысталі вопыт рэгуляроўкі, які існуе на стадыёнах Масквы, Ленінграда, Кіева і іншых гарадоў.

Трэба было патраціць не менш 10—15 мінут, каб з вялікай цяжкасцю дабрацца да вузенькага жэрла кантрольнага праходу і пралецаць у яго, пакінуўшы на подступках да варот гузікі ад паліто.

Нарэшце во — на асфальтавай пляцоўцы стадыёна «Стараканскі» трыбуны звычайна не затрымліваюцца на прыгожых пляцоўках, а спяняюцца да сваіх месцаў, вядома, па вопыту мінулых год, што яны могуць быць занятымі. Некаторыя не памыліліся і ў гэтым годзе. Іх месцы былі заняты падвышчымі глядачамі, для якіх «законны не пісаны». Пачатак першай паловы футбольнай ігры ішоў пад гучную спрэчку і лягану п'яных самадуроў. І не было да таго зваруцця за дапамогай, бо на трыбунах ніхто не сачыў за парадкам.

У праходах паміж трыбунамі няма ні распарадкаў, ні работнікаў міліцыі, акая наогул не павінны былі дазваляць п'яным уваход на трыбуны.

Карцейка жакеты, на мінскі стадыёне «Дынамо» няма элементарнай культуры абслугоўвання глядачоў. Сотні тысяч мінчан (ды і не толькі мінчан) павываюць гэтым летам на стадыёне і такіх абуряючых адносінах да іх з боку дзіржыцца стадыёна дзель ярапнець.

Група бальшычкі.

У новым клубе

У калгасе імя Леніна Ленінскага раёна закончана будаўніцтва калгаснага клуба, у якім размяшчаецца хата-чытальня, ёсьць добра абсталяваная сядзіна і глядзельная зала на 200 месца. На сядзіне клуба паказана п'еска К. Крапіва «Партызаны». Хлебаробы праглядзелі пастановку п'есы Я. Купалы «Паўлінка» (кіраўнік — загадчык фельчарскага пункта Н. Пракаповіч). У бліжэйшым часе тут будзе пастаўлены «Жаніцьба» Н. Гоголя і «Лёгкі заробак» А. Махнач.

С. СЯМЕНАУ.

Брэсцкая вобласць.

Лекцыя-канцэрт аб эмірытоне

У Беларускім дзяржаўным універсітэце адбылася лекцыя-канцэрт, прысвечаная новаму савецкаму многатэмавараму музычнаму інструменту — эмірытону. Аб гэтым інструменте расказаў яго канструктар, правадзейны член Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў А. Іванюк. Праслуцаны праслаўлены выкананні на эмірытоне творы Глінкі, Чайкоўскага, Рымскага-Корсакава, Гліэра, Хачатуряна і іншых кампазітараў.

Н. ВАСІЛЕУСКИ.

Просты кітайскі рабочы, грузчык Лю Юн-цай успамінае аб сваім мінулым:

— З малых год я цягаў возік, змяняючы кавы. Але маё жыццё не было будаўніцтвам ныват з жыццём кавы ці буйвала. Я вышперэў усе пакеты, акая толькі можа вясці чалавек. Апрачаўся ў мяшкі, змацыванымі вярвоўкамі. Паліцы не дазваляла такім беднякам, як я, з'яўляцца на вялікіх вуліцах гарадоў...

А другі кітаец, селянін Ван Бан-фа з вёскі Ванцунь правінцыі Шаньсі пра сваё сённяшняе жыццё так расказвае:

— Наш земляробчы вытворчы кааператыв «Таварыства кітайска-савецкай дружбы» створаны ў 35-ым гадыну Кастрычніка. Цяпер у нас ёсьць ужо МТС, акая мае сем савецкіх трактараў. З іх дапамогай мы апрадоўваем 14 тысяч му*) зямлі. І ў нас ужо склаўся прыказка: «Пакуль быў вадзі адзін раз прамыччы, жалены мул тысячу му ўзар». Раней за год я абраў толькі тры тысячы ціну**) зерня. А вось у кааператыве атрымаў а сённяшняга ўрадавага чатыры в паловай тысячы...

І не ведаю, акая трактары працуюць цяпер у вёсцы Ванцунь. Магчыма гэты прыгаворны з праслаўленай ужо маркай «Беларусь», створаны працавітымі і ўмелымі рукамі мінскіх аўтазаводаў. Але не важна — ці мінскія яны, ці сталінградскія або чылібінскія, важна іншае: тое, што мы, савецкія людзі, надазі братнюю руку дапамогі народу вялікага Кітая і адчырага сэрца дапамагем яму будаваць светлае шчасце, іма якому — сацыялізм.

Вось чаму для нас, для савецкіх людзей, асабліва радысяна сёлетняя вясня. Вось чаму ў цялаўна першамайскія дні з асаблівай пільнасцю і ўдзячнасцю на роных мовах народаў Еўропы і Азіі гучалі адрывіцы ў гонар Радзімы сацыялізма — апоры міру ва ўсім свеце — Савецкага Саюза, у гонар вялікага вестуна шчасця на зямлі — Камуністычнай партыі СССР.

Гэтыя адрывіцы былі чутны ў калонах

дэманстрантаў, што ішлі па абноўленых і панава пабудаваных вуліцах сталіцы народнай Польшчы — Варшавы. Як сімвала вечнай дружбы і братэрства польскага і савецкага народаў уздымаецца над гэтым цудоўным горадам Палац культуры і навуку, які пабудаваны савецкімі рабочымі, інжынерамі і тэхнікамі ў небаўвала кароткі тэрмін. Адзін з найвышэйшых і цудоўнейшых будынкаў у Еўропе, варшаўскі Палац культуры і навуку красавоўней усіх слоў сведчыць аб бескарысліваці савецкага народа, які гатовы ад душы падарыцца сваім дастаткам і шчасцем з братамі — працоўнымі краін народнай дэмакратыі.

Гэтыя адрывіцы гучалі на вуліцах Прагі, у цэнтры акой, на Гібернскай вуліцы, знаходзіцца дом, дае ў студзень 1912 года пад кіраўніцтвам Вадзіміра Ільіча Леніна праходзіла п'ястая (Пражская) Усерасійская партыйная канферэнцыя, што пачала пачатак партыі новага тыпу — Камуністычнай партыі, акая тады была названа партыяй большавоў. У гэтым будынку вось ужо другі год працую музей В. І. Леніна, які стаў святэйшым не толькі для народаў Чэхаславакіі, але і для працоўных усіх дэмакратычных краін і «роўных» людзей капіталістычнага свету, для якіх імя Леніна, бессмертная ідэя вялікага генаі рэвалюцыі з'яўляюцца пуцыводнай зоркай у іх барацьбе за сваё вызваленне, за шчасце і радзець сваіх дзяцей. Неадрамак-ж кіраў тут, у музеі Леніна, у першамайскія дні пражскія піонеры ўсхваляваны паўтараюць словы ўрачатага абыячана, акая гучаць як клятвы аднаасці справе народа і гатоўнасці расці і эмагатацца за ўсепароднае шчасце, за сацыялізм. Іх, юных ленынцаў, слухаюць старэйшыя браты і сёстры, слухаюць бацькі, акая сцінулі ў будучыню памешчыцкай і фабрыкантаў і цнер будуюць шчаслівае сёння і светлае будучыню свайго народа. Іх слухае 85-гадовы Іёзэф Шэлмат, які ведаў Леніна, дапамагаву Вадзіміру Ільічу хавацца ад паліцэйскага сорака два гады назад. Так у залах музея, дае кожны эспланат сведчыць пра сапраўды базмежнае чалавекалюбства найвялікага г генаі чалавечнага, сустракаюцца людзі трох пакаленняў, у акая адно шчасце, заваяванае імі: сацыялізм.

Гэтыя адрывіцы радысяна гучалі і на прыгэжэйшай вуліцы дэмакратычнага Берліна — алей імя І. В. Сталіна. Тут кроцькі дэманстранты, чые сцігі абвельны працоўнай славай народа Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, славаі, акая радзе і множыцца з кожным днём. За кароткі тэрмін працоўны Дэмакратычнай Германіі сваімі рукамі пабудавалі і прыгэжэйшай вуліцы і магутны металургічны камбінат імя Сталіна, і вялікую судна-будаўнічую верф, і многія дзесяткі іншых перахаласных, асянчончых перадавой тэхнічнай заводаў і фабрык па ўсёй краіне. Яны заслужана гаварацца сваімі працоўнымі поспехамі: усё, што ўзводзіцца, будаецца для народа, для ўсепароднага шчасця, для сацыялізма. А большага шчасця, чым шчасце народа, няма і не можа быць на свеце.

Так — ва ўсім дэмакратычным свеце, ва ўсіх краінах народнай дэмакратыі, дае наваўсёды скончана з эксплуатацый, з уладай кучкі крывасокаў над мільёнамі простых людзей. Гэтыя велізарныя поспехі не даюць спакою зарубежным, зааіянскім крывасокам.

У кітаіцаў ёсьць мудрая прыказка: «Калі народ разам падзьме — ураган будзе, калі народ разам тупіне нагой — зямлетраसेіне будзе». Мудрасць ісіны гэтай надзвычай простага: агуртаваны народ перамажыць. Гэтую сілу, агуртаванасці народа мы бачым сёння ва ўсім: у нашым ўсепародным будаўніцтве камунізма ў Савецкай краіне, у тым, як мацнее і паліваецца новымі сіламі наша дружба з народамі дэмакратычных краін, у тым, як раўнаючыся па нас, вывучаючы наш вопыт барацьбы за ўсепароднае шчасце, сваі народы дэмакратычнага лагера ўздымаюць і цверда ідуць наперад — да сацыялізма. Гэтую сілу чэраюць у нас і народы капіталістычных, каланіяльных і залежных краін, акая эмагатацца за сваё вызваленне. І нездарма на іх мовах з бязмежным тонарам і любоўю гучаць два самыя дарэгія і велічныя словы ў свеце: — Савецкі Саюз!

... Ветер вьены каліша сцігі Перамогі, братэрства і міру паміж народамі. І пад сцягамі гэтымі ўсё мацней агуртоўваюцца сталыныя кагорты тых, перад кім светлая будучыня, шчаслівае жыццё.

Аляксандр МІРОНУ.

Пісьмо ў рэдакцыю

Паважаны тав. рэдактар!

Прашу перадаць праз Вашу газету сардэчную падымку ўсім арганізацыям і асобным таварыствам за вшанаванні і пажаданні

ў сувязі з 60-годдзем з дня майго нараджэння і 35-годдзем сціжычнай дзейнасці.

Народны артыст БССР Ул. Уладзімірскі.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТКА.
Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Дамітрый АРЛОУ, Уладзімір АЛОУНІКАУ, Алякс БАЧЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Васіль БУРНІСАУ, Настуся ГУБАРЭВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕУ, Барыс ПЯРНЮСІН.